

Mer sjukvård för pengarna!

Alliansens budgetförslag 2007 samt
flerårsplan 2007-2009

Patienten
Personalen
Pengarna

Tre motiv till att sätta P för vänsterstyret

Patienten

Patienten ska få en bättre tillgänglighet och mer makt genom fler vårdgivare att välja mellan.

Personalen

Personalen, landstingets viktigaste resurs, ska få mer att säga till om på sin arbetsplats; genom tydliga uppdrag, mer ansvar och mer befogenheter.

Pengarna

Landstingets pengar ska i större utsträckning gå till sjukvård. Vi kan ge mer sjukvård för pengarna.

Innehållsförteckning

ALLIANSENS VISION.....	6
NY FÄRDRIKTING FÖR VÄSTERBOTTENS LÄNS LANDSTING.....	7
PATIENTEN	8
NÄRSJUKVÅRD I FRAMKANT	9
PRIMÄRVÅRDEN MÅSTE PRIORITERAS	9
FOLKHÄLSA - MÖTET MED FRAMTIDEN	10
VÅRDCENTRALER BLIR HÄLSCENTRALER MED AKUTPLATSER	10
PSYKIATRIN	11
MER SAMARBETE FÖR PATIENTENS SKULL	11
OMVÅRDNAD AV DE ÄLDRE	12
VÅRD I TID UTAN KÖER	12
TRYGGHETSKVITTO.....	12
VÅRDGARANTI VÅRD NAMNET	13
PATIENTENS RÄTTIGHETER	13
KVALITET OCH KAPACITETSUTNYTTJANDE	14
BEVARA OCH UTVECKLA VÅRA TRE SJUKHUS.....	14
UTVECKLA NORRLANDS UNIVERSITETSSJUKHUS	15
BORT MED REMISSTVÅNGET.....	15
SAMMANHÅLLNA VÅRDKEDJOR	15
HANDIKAPPVERKSAMHET	16
TANDVÅRDEN	16
PERSONALEN.....	18
VÄRDEGRUND & ETISK PLATTFORM.....	19
LEDARSKAP OCH MEDARBETARE.....	19
ÄLDRE MEDARBETARE	20
BÄTTRE ARBETSMILJÖ.....	20
BÄTTRE HÄLSA HOS PERSONALEN	21
JÄMSTÄLLDHET OCH DISKRIMINERING	21
FLER ARBETSGIVARE.....	22
REKRYTERING OCH LÖNEUTVECKLING.....	23
PENGARNA	24
SOLIDARISK FINANSIERING AV SJUKVÅRDEN	25
ALTERNATIVA DRIFTSFORMER	25
NYTT BUDGETSYSTEM.....	25
SAMORDNING I VÄLFÄRDSSYSTEMET	26
KULTUR	27
REGIONAL UTVECKLING.....	27
ALLMÄN SERVICE.....	28
INFRASTRUKTUR OCH KOMMUNIKATIONER	28
STÄRKT FRIVILLIGSEKTOR	29
HÅLLBAR UTVECKLING	29
EKONOMI OCH TILLVÄXT	30
LÄGRE SKATT I VÄSTERBOTTEN.....	30
EKONOMI I BALANS	31
GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING	31
FÖRÄNDRING AV VERKSAMHETS RAMAR 2007 – 2009	32
ALLIANS FÖR VÄSTERBOTTENS ÖVRIGA FÖRSLAG	32
ÖVRIGA FÖRSLAG 2007 – 2009	32
SPECIFICERADE SATSNINGAR 2007 – 2009	33
RESULTATBUDGET 2007 -2009	34

Alliansens vision

*Vårt landsting ska 2010 vara bäst i Sverige
på att tillgodose medborgarnas behov av
lättillgänglig och god hälso- och sjukvård.*

Ny färdriktning för Västerbottens läns landsting

Västerbottens läns landsting behöver en ny färdriktning. Den handlar om att göra mer för varje skattekrone. Patienten och dess behov ska vara i fokus, personalen är den resurs som ska trygga en god och säker sjukvård och pengarna är det som ska bekosta den.

Västerbottens läns landstings viktigaste uppgift är att se till att de västerbottningar som är i behov av sjukvård får en bra och säker vård i tid. De svårast sjuka patienterna, de kroniskt sjuka och personer med nedsatt autonomi ska i första hand garanteras en god och säker vård.

Vi prioriterar hälsofrämjande och förebyggande insatser för att främja en positiv hälsoutveckling hos befolkningen. Vården ska ges så nära patienten som möjligt. Men om patienten önskar ska denne få vården hos annan vårdgivare. Vi prioriterar sjukvården och stärker patienternas ställning. Västerbottningarna måste kunna räkna med att få vård i tid utan köer när de behöver den. Vi prioriterar personalpolitiken och ökar medarbetarnas befogenheter att självständigt styra över sina arbetsplatser.

Problemen i landstinget beror inte i huvudsak på att resurserna är för små utan att de inte utnyttjas på ett tillräckligt effektivt sätt. Västerbottens läns landsting behöver en ny politisk ledning. Vi är redo att ta över. Vår politik ger mer vård för pengarna.

Allians för Västerbotten.

Maria Lundqvist-Brömster
Folkpartiet Liberalerna

Olle Edblom
Centerpartiet

Birgitta Nordvall
Kristdemokraterna

Edward Riedl
Moderaterna

Patienten

Patienten ska få en bättre tillgänglighet och mer makt genom fler vårdgivare att välja mellan.

Närsjukvård i framkant

Den närsjukvård vi har i länet idag har ett antal problem som måste lösas.

- Närsjukvårdsstrukturen med klusterbildningar och brister i bemanningen innebär att den efterfrågan och de förväntningar som finns på närsjukvården inte kan tillgodoses.
- Tillgängligheten i närsjukvården upplevs av många länsbor som ett stort problem både vad gäller att få tid för besök och möjlighet att per telefon få prata med läkare och annan vårdpersonal.
- Bristen på lokalt inflytande över hur närsjukvården ska fungera och utvecklas innebär att förtroendet för närsjukvården kraftigt har minskat hos Västerbottningarna.
- Psykiatrin i länet visar på brister vad gäller kvalitet, måluppfyllelse och tillgång till slutenvårdsplatser. Det ska i hela länet finnas möjlighet till akut vård utförd av specialister.

För att klara dessa utmaningar måste närsjukvården prioriteras.

På grund av en överbelastad primärvård och bristande samordning med kommunerna hamnar många patienter på fel vårdnivå. Det är inte bara ett ekonomiskt problem utan förhindrar specialistklinikerna att arbeta med det uppdrag de är satta att fullgöra. Patienter upptar dyra vårdplatser i den specialiserade sjukvården istället för att få vård i närsjukvården. Vårdkvaliteten blir inte heller den bästa för patienten. En väl fungerande närsjukvård ger vård på rätt vårdnivå, reducerar kostnaderna i den specialiserade sjukhusvården och ger en totalt sett minskad kostnad för skattebetalarna.

Primärvården måste prioriteras

Landstinget ska uppfylla avtalet med staten om nyttjandet av NHP-resurserna och därför tillförs närsjukvården extra medel både för att klara intentionerna i nationella handlingsplanen och för att klara de övriga uppdrag som de blir ålagda.

För att klara primärvårdens behov av läkare och annan personal krävs etableringsfrihet inom vissa specialiteter och där behov finns som inte klaras inom landstingets egen organisation. För att klara det uppdrag som läggs på primärvården och närsjukvården kommer det att krävas nysatsningar. Viktigt är dock att göra närsjukvårdens uppdrag tydligt och inte överföra ansvar utan motsvarande resurstillskott eller att något som idag bedrivs får utgå. Fler specialister med kompetens på t.ex. äldre och demenssjukdomar ska finnas på hälsocentraler/sjukstugor. Vi vill utveckla en ny närsjukvårdsmodell där kontinuiteten förstärks med fasta vårdteam där läkare och vårdpersonal ingår. Dessa vårdteam ska möta befolkningens behov. Vårt mål är en allmänläkare per 1500 invånare.

Det är viktigt att vi har en bra vård i livets slutskede. Det finns en efterfrågan av hospicevård och palliativ vård i hela länet. Därför behöver landstinget se över resurs- och utbildningsbehovet inom detta område.

- Närsjukvårdens uppdrag ska förtydligas och nya uppgifter ska inte föras dit utan att motsvarande resurser tillförs.
- Fler specialister med kompetens på t.ex. äldre och demenssjukdomar ska finnas på hälsocentraler/sjukstugor.
- I en ny närvårdsmodell ska det finnas fasta vårdteam.
- Alla medborgare ska få möjlighet att välja en egen familjeläkare.
- Målet är en allmänläkare per 1500 invånare.
- Plan för utvecklad palliativ vård tas fram.

Folkhälsa - Mötet med framtiden

Landstingets insatser i folkhälsoarbetet ska inriktas mot de viktigaste faktorer som påverkar hälsan negativt, till exempel tobak, alkohol, narkotika, övervikt, fetma, dåliga matvanor, stress och brist på motion. Inom det förebyggande hälsofrämjande arbetet finns flera organisationer som landstinget behöver samarbeta med, till exempel skolhälsovård, företagshälsovård och länets kommuner. Familjecentraler är ett bra exempel på lokalt samarbete.

- Läkare ska i större utsträckning ge remiss till hälsofrämjande aktiviteter, hälsa på recept.
- Landstinget måste följa upp verksamheten och budgeten med hälsopolitiska bokslut.
- Inför politiska beslut ska också tilläggas hälsokonsekvensbeskrivningar.
- Det ska etableras ett centrum för livsstil och beteendemedicin i Umeå.
- Folkhälsoundersökningar ska omfatta 30-60-åringar.
- Landstinget ska i samverkan med kommunerna medverka till att riktade hälsokontroller sker till de som är 70 år.
- Mammografiscreening ska omfatta alla kvinnor i länet mellan 40-74 år.
- Vid hälsokontroller ska män över 50 år erbjudas information om PSA-prov för att tidigt upptäcka prostatacancer.
- Skapandet av familjecentraler i länet ska uppmuntras.
- Inrätta fler ungdomsmottagningar i länet.

Vårdcentraler blir hälsocentraler med akutplatser

För att förstärka primärvårdens hälsofrämjande uppdrag vill alliansen att vårdcentralerna utvecklas till hälsocentraler. För att utveckla den nära och trygga vården ska alla

hälsocentraler i samarbete med kommunerna organisera minst tre akutplatser. Detta gäller dock inte de städer som har akutsjukhus. Det innebär att hela länet får en nära och tillgänglig akutsjukvård. En ökad specialistmedverkan på hälsocentralerna ska bidra till att många patienter kommer att få en nära och snabb vård, till en lägre kostnad för landstinget. Alla vårdcentraler ska uppgradera sin medicinsktekniska utrustning, en digitalisering av röntgen och bildhantering för att få en snabbare och säkrare väg till diagnos. Vårdcentraler blir hälsocentraler och ska finnas i alla länets kommuner.

- Minst tre akutplatser inrättas vid varje hälsocentral, förutom i städerna.
- Specialistmedverkan på hälsocentralerna ska öka.
- Alla hälsocentraler ska uppgradera sin medicinsktekniska utrustning.

Psykiatri

Den psykiska ohälsan är ett växande problem och den psykiatriska vården måste prioriteras högre. Var femte besökare i närsjukvården har psykiska problem. Människor med allvarlig psykisk sjukdom och/eller psykiska funktionshinder ska ha samma rätt till vård och omsorg som människor med motsvarande kroppsliga besvär. Psykiatri har tid till annan varit väldigt fokuserad med problem med väntetider och överbeläggningar i slutenvården.

Psykiatrins andel av hälso- och sjukvårdsbudgeten har minskat generellt. Alliansen prioriterar fortsättningsvis flera slutenvårdsplatser i Umeå och öppnande av slutenvårdsplatser i Lycksele. Detta kommer att avlasta psykiatri i Skellefteå.

- Kompetens och resurser måste öka, exempelvis med flera psykologer i närsjukvården
- Ingen ska kunna nekas vård på grund av dubbeldiagnos.
- Fler slutenvårdsplatser vid NUS.
- Öppna de nedlagda vårdplatserna vid Lycksele lasarett.
- Rätt till diagnos ska även gälla psykiskt sjuka.
- Bättre tillgänglighet till neuropsykiatriska utredningar för barn och ungdomar.

Mer samarbete för patientens skull

Samarbetet mellan olika aktörer inom vårdfältet borde fungera bättre och det gäller såväl inom sjukvården som den kommunala sociala omsorgen. Samarbetet med brukarorganisationerna och frivilligorganisationerna borde vara mycket bättre än idag. Samarbetet med kommuner, polisen, hyresvärdar och andra måste förbättras betydligt. Samla alla aktörer i länet som finns inom vårdfältet psykiatri; kommunerna, socialtjänstens vård och boende och polisen och gör

upp en klar ansvarsfördelning dem emellan. Initiativ ska tas till bildande av en gemensam nämnd för den psykiatriska vården.

- Utöka samarbetet med andra aktörer inom psykiatrins vårdfält och gör en klar ansvarsfördelning.
- Gemensam nämnd med ansvar för psykiatrisk vård och omsorg.

Omvårdnad av de äldre

Äldre måste garanteras trygg och värdig vård. Detta förutsätter väl fungerande vårdkedjor, vårdplanering och att landstinget samverkar med kommunerna. Satsningen på de äldre inom ramen för den nationella handlingsplanen måste genomföras för att människor ska få vård på rätt vårdnivå. Hemsjukvården måste prioriteras och stärkas för att tillgodose en trygg vård, omsorg och rehabilitering.

- Landstinget ska samverka mer med kommunerna.
- De öronmärkta NHP-pengarna ska gå till satsningar på de äldre.
- Hemsjukvården ska prioriteras.

Vård i tid utan köer

Ett flertal åtgärder behöver sättas in för att vårdköerna i landstinget ska minimeras. Vårdcentraler och kliniker som har problem med vårdköer måste arbeta mycket aktivt med sina patientflöden. Varje verksamhetschef ska uppmuntras att genomföra minst ett köbearbetningsprojekt varje år.

Särskilda satsningar ska genomföras för att operera bort vårdköerna. Där det finns kösituationer kan behandlingar upphandlas hos alternativa vårdgivare. Detta gäller bland annat mammografiundersökningar och utprovning av hörapparater.

- Där det finns kösituationer ska behandlingar upphandlas hos andra vårdgivare.
- Chefer som har köer inom verksamheten ska uppmuntras till att göra köbearbetningsprojekt. Exempelvis med drop-in-verksamhet.
- Tjänster ska upphandlas omgående för utprovning av hörapparater.
- Alla verksamheter ska arbeta aktivt med patientflöden.

Trygghetskvitto

De äldre måste garanteras trygg och värdig vård. Detta förutsätter väl fungerande vårdkedjor, vårdplanering och att landstinget samverkar med kommunerna. Arbetet med obrutna vårdkedjor är en framgångsfaktor.

- Vid utskrivningstillfället av patienten ska det finnas ett trygghetskvitto som tydligt visar att patienten tas emot av någon och att den fortsatta vården fungerar.

Vårdgaranti värd namnet

Vårdgarantin måste utvecklas. Den ska syfta till att korta vårdens samtliga väntetider. Ingen patient ska behöva vänta så länge som tre månader på operation eller behandling. I de fall den egna vårdgivaren inte klarar av att uppfylla vårdgarantin ska den enskilde ha rätt att få vården utförd hos någon annan vårdgivare, offentlig eller privat. Det ökar patientens makt i vården och ger dem en trygghet som i dag saknas.

Vårdgarantin skapar också incitament för att förändra verksamheten hos den enskilde vårdgivaren, vilket kan leda till såväl bättre resursutnyttjande som minskad risk för kö. I vårdgarantin ska all medicinskt motiverad sjukvård ingå. Vårdgarantin är emellertid bara ett delmål i arbetet med att korta väntetiderna i vården. Målet är att vården ska vara tillgänglig utan onödiga och oönskade väntetider och köer.

Vårdgarantin ska även utvecklas till att omfatta kompensation för patienten i händelse av att operation eller behandling ställs in eller skjuts fram av någon anledning av vårdgivaren. Kompensationen ska utgå i form av att behandling eller operation utförs omgående av någon annan vårdgivare och att landstinget kompenserar patienten för samtliga kostnader i samband med operationen eller behandlingen.

- Vårdgarantin ska utvecklas så den fungerar i praktiken, vilket den inte gör idag. Ingen onödig och oönskad väntetid ska finnas.
- Kompensera patienten om operation och behandling ställs in eller skjuts fram av vårdgivaren.
- Väntetid till barn- och ungdomspsykiatri ska maximalt uppgå till en månad.

Patientens rättigheter

Att stå i kö utgör ett mänskligt lidande och även en samhällsekonomisk felsatsning. Köer orsakar förlängt lidande, försämrat hälsotillstånd, ökade sjukskrivningar och ökad läkemedelskonsumtion. Dessutom orsakar köer ofta att patienten tvingas till onödiga läkarbesök under väntetiden och rehabiliteringstiden förlängs på grund av att patienten fått gå och vänta för länge.

- Sjukvården ska präglas av ett gott och värdigt bemötande av patienten.

- Landstinget ska vara skyldigt att informera om kösituationen på det egna sjukhuset, på andra sjukhus i landet samt om var en operation med kortast väntetid kan fås på såväl offentlig som privat driven klinik.
- Varje försök till att urholka patientens valfrihet ska avvisas.
- Patienten ska, om den så vill, ha rätt till en andra bedömning från en annan läkare.
- Patienterna ska informeras bättre om deras rättigheter.

Kvalitet och kapacitetsutnyttjande

I den specialiserade vården är det viktigt att verksamhetens kvalitet och resursutnyttjande ligger på en hög nivå om vi ska kunna behålla vår ställning i regionen. Genom att hålla fokus på hur specialistvårdens resurser ska nyttjas på bästa möjliga sätt kan vi få mer vård för pengarna, det är det bästa och billigaste sättet att öka tillgängligheten i vården.

- Ett strukturerat sätt att mäta och följa upp såväl vårdkvalitet som leveranskvalitet ur ett patientperspektiv ska införas.
- Kvalitetsregister ska vara tillgängliga för allmänheten och vi ska kunna jämföra kvalitén inom landstinget och mellan olika vårdgivare i hela landet.

Bevara och utveckla våra tre sjukhus

För att garantera västerbottningarnas trygghet ska det även i fortsättningen finnas akutsjukhus med akutkirurgi och förlossningsvård i Lycksele, Skellefteå och Umeå. Resurserna vid länets tre sjukhus ska optimeras och samordnas.

Lycksele lasarets framtid är viktig, inte bara för Lycksele, utan för hela inlandet. Lasarettet måste vara kvar och då krävs det också att man vågar satsa mer på verksamheten. Lycksele lasarett bör få en alternativ driftsform och verksamheten där bör upphandlas. En entreprenör skulle kunna specialisera sig på några områden och konkurrera med andra sjukhus i landet om patienterna. En sådan strategi skulle långsiktigt kunna trygga Lycksele lasarett och därmed även vården i inlandet. Detta förutsätter att stopplagen avskaffas.

- Alternativ drift för att trygga Lycksele lasarett.
- Utveckla glesbygdsmedicinen och telemedicinen.
- Mammografiverksamheten måste prioriteras vid bildandet av nya block för utbildning av specialistläkare (ST-block). Tillgängligheten ska ytterligare förbättras med en digitalisering av mammografiverksamheten.

Utveckla Norrlands universitetssjukhus

Norrlands universitetssjukhus (NUS) är det naturliga navet inom högspecialiserad sjukvård i norra regionen. NUS måste arbeta mer utåtriktat för att skapa nätverk inom olika diagnosgrupper och på så sätt skapa en större *vi-känsla* inom regionen. Satsningar måste göras inom den högspecialiserade sjukvården vid NUS för att bibehålla en hög kvalitet och för att behålla och rekrytera kompetent personal. Allians för Västerbotten vill satsa på den högspecialiserade sjukvården.

För att säkerställa en fortsatt läkarutbildning och forskning inom den högspecialiserade vården i Norrland behöver de fyra norrlandstingen ta ett större gemensamt ansvar även för driften av regionsjukvården. Det bör ske genom ett utvecklat driftsansvar i den norra regionen. Om detta inte kan genomföras måste vi ha strategier för satsningar vid NUS, för att sjukhuset ska kunna stå på egna ben i den nationella konkurrensen.

- Ett antal riksspecialiteter ska utvecklas och profilera sjukhuset.
- Norrlandstingens regionförbund ska ta ett gemensamt driftsansvar för NUS.
- Landstinget ska skapa forskningscentra inom några områden, inom vilka man kan bli ledande i Sverige.
- Kommunikationerna i den norra regionen måste samordnas för att säkerställa att NUS blir den naturliga vårdgivaren inom regionsjukvården.

Bort med remisstvänet

För alla dem som väntar på operation eller behandling innebär dålig tillgänglighet ökad oro, lidande och försämrad livskvalitet. I värsta fall förvärras tillståndet under väntetiden vilket inte bara leder till mer omfattande ingrepp, längre sjukskrivningar och dyrare eftervård, utan också minskar möjligheterna till lyckad rehabilitering och att återfå hälsan. Genom att avskaffa remisstvänet men ändå behålla remissystemet på frivillig basis förenklar man för patienten samtidigt som man minskar belastningen på primärvården som fortfarande ska kunna remittera till specialistvården, för patientens skull.

- Remisstvänet ska avskaffas.

Sammanhållna vårdkedjor

Vården ska organiseras så att vårdkedjorna hålls samman. Personalen ska användas optimalt för att korta alla vårdköer och snabba upp patientflödet vilket innebär ett ökat tryck på såväl organiserade vårdkedjor som på vårdcentraler, sjukhusens mottagningar och operationsavdelningar. Genombrottsmetodik kan användas i de verksamheter där man inte

lyckas upprätta bra sammanhållna vårdkedjor. IT ska användas optimalt för att organisera genensamma vårdköer i hela landstinget.

Vid misstänkt diagnos bokas alla prover, läkar och sjuksköterskebesök i direkt anslutning till varandra istället för att var och en bygger upp sin egen kö. Logiska kedjor uppbyggda kring olika sjukdomar bör finnas. Kedjan kan exempelvis bestå av vårdcentral, laboratorier, specialist, dietist, rehabilitering och sjuksköterska. För vanligt förekommande sjukdomar bör det finnas naturliga kedjor som ”vet” vilket nästa led är för patienten och där vårdgivaren, oavsett var patienten befinner sig i systemet, kan lägga in aktuell information och boka tider.

Det är viktigt att kedjan är behovsstyrd, vilket gör att man kan bygga upp en ny kedja i takt med att vissa sjukdomar ökar och andra minskar.

- Program tas fram för ett effektiv patientflöde.
- En särskild och tydlig kvalitetspolicy ska upprättas.

Handikappverksamhet

Landstingets handikappverksamhet ska minimera funktionshindret och ge de funktionshindrade en acceptabel livskvalitet. Landstingets handikappolitiska handlingsplan är bra och ska synliggöras och fullföljas. Den funktionshindrade ska vara trygg i den behandling, träning och/eller de hjälpmedel som ordinerar. Valfriheten för den funktionshindrade ska öka.

- Behandlings/vårdgaranti inkluderar hjälpmedel - även hörapparater. Upphandling av service för handikapphjälpmedel.
- Inför så kallad ”habiliteringspeng” där vårdtagaren själv väljer var man vill ha sin rehabilitering.
- Bättre samordning när det gäller hjälpmedel.
- Det nya informationscentrat på NUS måste vara handikappanpassat.
- Säkra möjligheten till intensivträning genom metoden Move & Walk för barn med cerebralt pares (CP).

Tandvården

Tandvården i länet ska i högre grad fokusera på att främja en god tandhälsa. Närhet och god tillgänglighet ska garanteras. Mobila tandkliniker är nödvändiga i inlandet där avstånden är långa. Detta ger förutsättningar till en god kontinuitet i den förebyggande tandvården.

Tandhälsan hos våra barn och ungdomar försämras alltmer. En orsak till detta är med största sannolikhet de förändrade kostvanorna hos våra barn och ungdomar. Det är med anledning av detta i högsta grad angeläget att samverka med tandvård och närsjukvård

intensifieras. Ett viktigt uppdrag i denna samverkan är att initiera kampanjer tillsammans med de lokala folkhälsoråden. Genom aktiva kontakter med förskolor och skolor kan detta förebyggande arbete dels leda till att kostvanor hos våra barn och ungdomar på ett naturligt sätt kommer upp på den politiska agendan i såväl kommuner som landsting, men också till att man vidtar mer aktiva åtgärder som att ifrågasätta läskförsäljning på våra skolor. Den uppsökande verksamheten som riktar sig till patienter med särskilda behov ska prioriteras.

- Närhet och god tillgänglighet ska garanteras.
- Förebyggande tandvård ska prioriteras.
- Samverkan mellan tandvård och närsjukvården måste utökas.
- Uppsökande verksamhet ska prioriteras.

Personalen

Personalen, landstingets viktigaste resurs, ska få mer att säga till om på sin arbetsplats; genom tydliga uppdrag, mer ansvar och mer befogenheter.

Värdegrund & etisk plattform

Personal ställs ofta inför prioriteringar och svåra etiska avgöranden. Möjligheten att söka etisk vägledning måste förbättras. Tydliga mål ska formuleras i en policy som ska garantera ett värdigt förhållningssätt inom hälso- och sjukvården som i sin tur skapar tillit och tilltro. Policydokumentet ska vara till stöd och vägledning för all personal i det dagliga arbetet.

Värdegrundsarbetet ska genomsyra all verksamhet och ingå i kvalitetssystem, kontinuerlig uppföljning och utvärdering samt vara en grund för hela hälso- och sjukvården. Personalen måste också få förutsättningar för att arbeta utifrån värdegrunden.

Värdegrunden ska bygga på de värderingar som finns i hälso- och sjukvårdslagen och på det synsätt som bland andra företräds av Världshälsoorganisationen och FN.

Dessutom ska mötesplatser skapas mellan politiker och personal för att underlätta dialogen dem emellan. Arbetsgruppen för Etik i vården ska tillsammans med politiker samtala om etiskt svåra dilemman som personalen dagligen står inför för att öka politikens förståelse och kunskaper i ämnet.

- Ett värdegrundsarbete ska genomsyra all verksamhet.
- Politiker och personal ska samtala om etiskt svåra dilemman.

Ledarskap och medarbetare

Det goda ledarskapet, är en av de viktigaste faktorerna för en positiv utveckling av verksamheten och dess medarbetare. Det är viktigt att rättigheter och möjligheter liksom ansvar och skyldigheter i medarbetarskapet görs tydliga utifrån verksamhetens uppdrag. Detta innebär att det ska finnas klara och tydliga förväntningar på ledarna i organisationen och att de måste ges förutsättningar att kunna omsätta uppdraget till mål och uppgifter för medarbetarna. Aktivt stöd uppförande måste finnas för samtliga med en ledande befattning och alla ledare ska fortbildas. Chefskapet behöver utvärderas kontinuerligt.

Organisatorisk närhet mellan chef och medarbetare är oerhört viktigt för att kunna arbeta med flexibla och effektiva lösningar i verksamheten. Korta beslutsvägar är avgörande för en effektiv organisation. Ett gott ledarskap är oerhört viktigt för personalens hälsa. Men arbetsledaren måste ha ett rimligt uppdrag och få de rätta förutsättningarna. Det ska finnas klara och tydliga förväntningar på ledare i organisationen men även ett aktivt medarbetarskap. Arbetsledaren ska kunna omsätta uppdraget till mål och uppgifter för medarbetarna.

Hela personalens erfarenheter och kompetens behöver tas tillvara i större utsträckning än idag. RAK-projektet (Rätt Använd Kompetens) ska används fullt ut, inte bara på papperet eller bara inom några få enheter. Personal ska ha tillgång till kompetensutveckling inom sitt arbetsområde.

- Korta beslutsvägar för en effektiv organisation.
- Tydliga uppdrag med ansvar och befogenheter.
- All personal ska ha tillgång till kompetensutveckling.
- Chefskapet ska utvärderas kontinuerligt.
- Alla anställda ska årligen delta i ett medarbetarsamtal.

Äldre medarbetare

Att medarbetares yrkeskompetens och inneboende resurser nyttjas optimalt är särskilt viktigt när det gäller landstingets äldre medarbetare. Landstinget ska arbeta aktivt för att anställda ska orka jobba minst till ålderspensioneringen. När den anställde närmar sig pensionsåldern ska han eller hon få ett samtal med sin arbetsledare för att definiera arbetsförmågan. En individuell planering ska göras. Arbetsgivaren måste vara tillmötesgående och se till individens behov. Sysselsättningsgraden ska vara flexibel runt pensionsåldern.

Landstinget ska på ett aktivt sätt ta tillvara seniorers kunskaper och konkret arbeta med mentorskap, handledning och utbildning för nya, yngre medarbetare. Seniora medarbetare behöver som alla andra kompetensutveckling och stimulans.

- Sysselsättningsgraden ska vara flexibel runt pensionsåldern.

Bättre arbetsmiljö

Landstinget ska ha goda och hälsofrämjande arbetsplatser. Vår personal har en psykiskt och i många stycken även fysiskt krävande arbetsmiljö som i många fall ökar stressen på arbetet. Detta måste motverkas. Arbetsmiljön vid vårdcentralerna är särskilt utsatt och behöver prioriteras. Fokus ska läggas på faktorer som främjar friskhet. Samtidigt måste orsaker till ohälsa elimineras. För att uppnå hälsofrämjande arbetsplatser är arbetsorganisationen och en öppenhet för olika arbetstidslösningar viktiga faktorer. Närhet mellan arbetsledare och personal samt korta beslutsvägar ska genomsyra alla verksamheter.

Flexibla arbetstidsmodeller ser vi som något positivt, då de ger de anställda ökade förutsättningar att kombinera sitt arbete med familj och fritid. Vi tror att verksamheterna är bäst på att lösa arbetstiderna utifrån sina behov.

Arbetstidsmodellerna ska ge personalen frihet men får inte vara kostnadsdrivande. Vi måste se möjligheterna med olika arbetstidsmodeller. Det är självklart att man måste se till varje individs behov eftersom människor är olika och befinner sig i skilda livssituationer.

Landstinget ska redovisa hälsobokslut gällande personalen i samband med bokslut varje verksamhetsår

- Landstinget ska ha hälsofrämjande arbetsplatser.
- Fler flexibla arbetstidsmodeller ska tillåtas.
- Hälsobokslut ska upprättas varje år.

Bättre hälsa hos personalen

Maktlöshet skapar ohälsa. Den hälsofrämjande arbetsplatsen med delaktighet och en stark känsla av sammanhang ska stärka hälsan hos personalen. Landstinget ska driva en personalpolitik som gör att våra medarbetare får ihop sitt livspussel genom att arbete, familj och fritid går att kombinera. Viktigt i personalpolitiken är att göra personalen sedd och behövd samt att den kan få vara med och påverka sin arbetssituation och arbetstider. Vi måste skapa ett positivt arbetsklimat i vår stora organisation med så många arbetsplatser, där olika lösningar för en bra arbetsmiljö får komma till uttryck.

Vid sjukskrivningar måste arbetsgivaren ta det självklara ansvaret för att en tidig rehabilitering påbörjas. Landstinget ska ha en aktiv policy för hur arbetet med att återfå sjukskriven personal ska genomföras. En snabbt planerad och inledd rehabilitering är avgörande för att så snabbt som möjligt få tillbaka personalen från sjukfrånvaron. Landstinget ska stödja verksamhetscheferna i arbetet med den enskilde utifrån ett alkohol- och drogpolitiskt program. Nolltolerans ska gälla.

Det är viktigt med chefer som kan guida sin personal. Chefen ska inte bara inspirera sin personal utan också bromsa när så krävs. Stimulans ska finnas men med en motvikt alltefter individens behov. Det förebyggande arbetet är en nyckelfråga som måste prioriteras. Vi bör fråga oss vad det är som gör människor sjuka.

Ett kompletterande sätt att hjälpa de anställda att kunna kombinera yrkesmässig utveckling med familj och livet i övrigt är att i samband med lönerevision erbjuda löneförmåner i form av hushållsnära tjänster.

- Målet är att minst 80 procent av personalen utnyttjar sin friskvårdstimme.
- Vid sjukdom ska rehabilitering snabbt insättas.
- Nolltolerans mot alkohol och droger ska gälla i alla verksamheter.
- Löneförmåner i form av hushållsnära tjänster ska erbjudas.

Jämställdhet och diskriminering

Ingen medarbetare ska känna sig negativt särbehandlad på grund av kön, religion, sexuell läggning, handikapp och nationellt ursprung. Avidentifiering av ansökningshandlingar är ett led i att undvika etnisk diskriminering.

Jämställdhetsperspektivet ska genomsyra alla områden. Det innebär att förslag och beslut ska analyseras ur ett jämställdhetsperspektiv för att klarlägga möjliga konsekvenser för såväl kvinnor som för män.

Det ska vara självklart att lika lön ges för lika arbete, oavsett om det utförs av en man eller en kvinna. Det är viktigt att statistiskt, kontinuerligt mäta och beskriva könsrelaterad diskriminering i landstingets verksamhet, både ur ett personal- och patientperspektiv. Lönekartläggning för män och kvinnor måste tas fram i tid och ligga till grund för en rättvis lönesättning i båda riktningarna.

Även i forskarvärlden är det viktigt att sträva efter jämlika villkor för kvinnor och män. Forskning med kvinnoperspektiv och sådan forskning som ger framsteg inom bland annat genusmedicin och medicinering av kvinnor är något som måste prioriteras. Kvinnor måste även ges möjlighet på samma villkor som män att bedriva post-dokstudier för att på sikt kunna öka antalet kvinnliga professorer.

Jämställdhetslagen handlar om att kvinnor och män ska ha lika rättigheter när det gäller arbete, anställnings- och arbetsvillkor samt utvecklingsmöjligheter i arbetet. Eftersom jämställdhet mellan kvinnor och män skapas där ordinarie beslut fattas, resurser fördelas och normer skapas anser den borgerliga alliansen att jämställdhetsperspektivet måste finnas med i det dagliga arbetet, i politiken, i arbetslivet och i verksamheten.

- Jämställdhet ska genomsyra alla landstingets verksamhetsområden.
- Lika lön för lika arbete.
- Aidentifiering av ansökningshandlingar för att motverka etnisk diskriminering.

Fler arbetsgivare

En ökad mångfald av vårdgivare kommer att vara positivt för personalen eftersom det innebär ett större antal potentiella arbetsgivare, bättre förutsättningar för en positiv löneutveckling och en stimulans till förändrade arbetsformer etc.

Personalen ska uppmuntras att utmana landstinget för att förbättra och utveckla verksamheten. Landstinget ska ge sin personal utbildning om alternativa driftsformer. Denna ska ligga till grund för att personal ska kunna ta över och driva verksamhet t ex som personalkooperativ, intraprenad eller entreprenad.

Verksamheten ska även fortsättningsvis vara offentligt och solidariskt finansierad via skattsedeln.

- De anställda ska erbjudas utbildning i alternativa driftsformer.

Rekrytering och löneutveckling

För att kunna förstå sin lön och löneutveckling måste samtliga medarbetare veta vilka faktorer som påverkar lönesättningen. Som medarbetare måste man också ha möjlighet att påverka dessa faktorer så att det stimulerar till löneutveckling. Vidareutbildning och kompetensutveckling ska löna sig. Landstinget ska ha konkurrenskraftiga löner. Lönebildning och löneutveckling ska bidra till att verksamhetens mål uppnås. Lönen ska stimulera till förbättringar av verksamhetens effektivitet, produktivitet och kvalitet. Därför ska lönen vara individuell och differentierad och avspegla uppnådda mål och resultat.

Det är viktigt att landstinget hela tiden tar tillvara medarbetarnas kompetens på bästa sätt och att det kontinuerligt finns möjlighet till vidareutveckling både individuellt och i team. Kompetensutveckling ska löna sig.

Landstinget måste nu och i framtiden uppfattas som en attraktiv arbetsplats för kommande generationer. Medarbetarna ska med glädje kunna prata om sin arbetsplats och med stolthet kunna rekommendera landstinget som arbetsgivare.

En strategiplan måste utarbetas för att trygga försörjningen av personal i framtida bristyrken. Stor konkurrens om blivande medarbetare måste mötas med aktiva åtgärder. Landstinget måste aktivt söka upp elever och studenter och presentera sig som en intressant arbetsgivare; till exempel elever i årskurs nio i Västerbottens län, studerande vid vårdutbildningar samt läkare under AT- och ST-utbildning. Detta gäller även studenter på tandläkarutbildningen och på olika tandvårdsutbildningar.

Särskilt fokus måste ges åt AT- och ST-läkarnas situation och deras möjlighet att få bra klinisk erfarenhet inom Västerbottens läns landsting. Det är inte minst viktigt inom primärvården där läkarnas medelålder ökar. En personlig utbildningsryggsäck för ST-läkarna ska införas.

Det är viktigt att behålla den befintliga personalen. När någon på egen begäran avslutar sin anställning hos landstinget ska orsaken undersökas av arbetsgivaren.

- Konkurrenskraftiga löner.
- Individuell och differentierad lön utifrån prestation.
- Kompetensutveckling ska löna sig.
- Strategiplan ska utarbetas för framtida personalförsörjning.
- En personlig utbildningsryggsäck för ST-läkare ska införas.

Pengarna

Landstingets pengar ska i större utsträckning gå till sjukvård. Vi kan ge mer sjukvård för pengarna.

Solidarisk finansiering av sjukvården

Sjukvården i Västerbotten ska finansieras via skatten. Den gör det redan idag, men det är viktigt att den offentligt finansierade vården också är tillgänglig för att alla Västerbottningar oavsett inkomst ska garanteras sjukvård på lika villkor. Med långa väntetider till den offentligt finansierade vården kommer de som har råd att teckna privata försäkringar. Varje ny privat sjukvårdsförsäkring är ett misslyckande för den offentligt finansierade sjukvården och måste innebära förbättringar. Tillgång till sjukvård får aldrig handla om storleken på enskildas plånböcker.

- Sjukvården ska finansieras solidariskt med skatter.

Alternativa driftsformer

Genom alternativa driftsformer stimuleras utvecklingen för högre kvalitet och bättre tillgänglighet. Det frigör också i större utsträckning nytänkande och kreativitet som redan finns hos våra medarbetare. Alternativ drift av Lycksele lasarett ska genomföras och alternativ drift av primärvården ska uppmuntras. För att få in fler aktörer ska personalen uppmuntras att överta driften av sjukvården. Utbildning för detta ska tillhandahållas av landstinget.

Med fler verksamheter i annan driftsform blir det också möjligt att jämföra egen regi mot verksamhet i alternativ drift. Genom att jämföra egen regi mot annan drift kan även den egna verksamheten utvecklas bättre. Samtidigt förbättras möjligheterna till ett effektivt resursutnyttjande av landstingets resurser. Billigare servicefunktioner och drift av sjukvård till samma eller bättre kvalitet möjliggör mer satsningar på den direkta vården.

- Alternativ drift av Lycksele lasarett.
- Uppmuntra alternativ drift av primärvården.

Nytt budgetsystem

Anslagsfinansieringen i Västerbottens läns landsting måste upphöra och ersättas med ett prestationsbaserat budgetsystem. Anslagsfinansiering innebär att verksamheter får en viss mängd pengar utan att det kopplas till utförande eller prestationer. Budgetprocessen förändras så att inte fjolårets ramar med vissa uppräkningsfaktorer styr budgetarbetet. Istället införs ett system med synlig och daglig koppling till prestation och resultat inom de områden där det är genomförbart.

Ett nytt budgetsystem ska ha som fokus att förflytta makten från landstingsledningen till berörda verksamheter. För att kunna krävas på ansvar måste den lokala enheten ges ökade befogenheter. Dessutom finns den bästa kunskapen om varje verksamhets styrkor och

svagheter lokalt vilket gör denna maktförskjutning nödvändig för att lyckas med de ekonomiska och kvalitetsmässiga målen.

Anslagsfinansieringen av hälso- och sjukvård har bidragit till brister i vårdens tillgänglighet och förnyelsen av arbetsorganisationen. Den har också varit negativ för patientanpassningen av sjukvården.

Fördelar med ett prestationsbaserat budgetsystem är att budgeten innehåller tydliga och mätbara mål för verksamheten, den ger bättre förutsättningar för upphandling och – konkurrensutsättning, anställda ges större möjligheter att påverka den egna verksamheten. Rollerna mellan beställning/åtagande av sjukvårdstjänsterna och mellan finansiering och produktion tydliggörs. Det leder till ett bättre resursutnyttjande och ger bättre förutsättningar för en ekonomi i balans.

- Landstinget ska under 2007 ta fram ett program för hur prestations- och produktionsbaserade budgetar ska se ut inom de olika verksamhetsområdena. Förslaget ska genomföras senast 2008.

Samordning i välfärdssystemet

Bristen på samordning mellan olika huvudmän har blivit tydligare de senaste åren. Många gånger är det vattentäta skott mellan sjukvårdshuvudmännen, den allmänna försäkringen och kommunerna. Det innebär alltför ofta att enskilda människor hamnar i kläm. Dessutom innebär det ofta kostnader både för den enskilda människan och kostnader för landstinget.

Resultaten av försöksverksamhet som drivits, såväl FINSAM som SOCSAM, är entydiga. Genom en ökad samverkan har man uppnått två centrala mål. Dels har lidandet för den enskilde individen kunnat begränsas, dels har kostnaderna för sjukskrivning, förtidspensioner och sjukvård kunnat minskas.

En bättre samordning med förtroendeläkarna på försäkringskassan måste komma till stånd för att få en mer gemensam bedömningsgrund för diagnos och rehabiliteringsåtgärd. Läkarintygen måste utvecklas med sikte på att i större utsträckning bli friskintyg för individens arbetsförmåga. En rehabiliteringsgaranti införs som innebär att rehabiliteringen ska vara igång inom en månad. Sjukgymnasternas roll i sjukskrivningsprocessen ska stärkas inom deras kompetensområden.

Samarbetet i Västerbotten mellan landstinget, länets kommuner, länsarbetsnämnden och försäkringskassan måste utvecklas under de närmaste åren. En finansiell samordning mellan sjukvård, sjukförsäkring och arbetsförmedling är angelägen i syfte att minska ohälsa och stärka resurserna för rehabilitering. Det krävs att landstinget, kommunerna, försäkringskassan och länsarbetsnämnden är överens om hur pengarna ska nyttjas. Landstinget ska vara den

drivande aktören i den här utvecklingen. Samtidigt prövas även mera långtgående metoder för en total samordning av sjukpenningkostnader och sjukvård. Särskilt prioriteras projekt för att operera bort vårdköer.

- Bättre samordning med förtroendeläkarna på försäkringskassan
- Rehabiliteringsgaranti införs som innebär att rehabilitering ska vara igång inom en månad

Kultur

Västerbotten är ett kulturlän. Kulturen har en självklar plats både i städerna och i glesbygden. Landstingets finansiering av och stöd till bland annat Norrlandsoperan, Västerbottensteatern, flera av länets museer har bidragit till att göra Västerbotten till ett attraktivt län. Trots det kan inte landstingets kultursatsningar stå fria från den övriga landstingsverksamheten. För att möjliggöra ytterligare satsningar på sjukvården måste kulturen stå mer på egna ben när det gäller finansieringen.

Kulturaktiviteter och kulturupplevelser har en positiv påverkan på folkhälsan och utgör även en faktor för den regionala tillväxten. Landstinget är därför en stor aktör på kulturområdet i Västerbotten. Särskilt barnkulturen ska prioriteras. Det finns också andra länsaktörer som till sin karaktär kan utöva kulturverksamhet och också kan vara lämplig att leda kulturutveckling i länet. Landstinget ska vara positivt till att nya huvudmän tar över de landstingsägda folkhögskolorna.

- Kulturen har en självklar plats i Västerbottens län.
- Kulturen måste stå mer på egna ben.
- Barnkulturen ska prioriteras.
- Kulturupplevelser har en positiv påverkan på folkhälsan och den regionala utvecklingen.
- Nya huvudmän kan ta över de landstingsägda folkhögskolorna.

Regional utveckling

Landstingets uppdrag är att tillhandahålla en fungerande hälso- och sjukvårdstruktur vilket i sig är en avgörande utvecklingsfaktor för den regionala tillväxten. Regional utveckling ökar tillväxten i en region. Det är landstingets uppgift att detta sker genom att ta tillvara länets möjligheter och främja näringslivsutveckling och turism.

Folkhögskolornas uppdrag inom området folkhälsa kan och bör utvecklas. Framförallt när det gäller kontaktytan med idrottsrörelsen i länet. Möjligheten att använda fysisk aktivitet på

recept från sjukvården kräver i vissa fall lämpliga gruppaktiviteter. Där kan folkhögskolorna med sin unika kompetens samarbeta med idrottsrörelsen.

- Landstingets viktigaste bidrag till hela länets utveckling är en väl fungerande hälso- och sjukvård.
- Ansvara för regionala näringspolitiska utvecklingsinsatser och samordna dessa för att skapa regional tillväxt
- Folkhögskolornas uppdrag inom området folkhälsa kan och bör utvecklas.
- Ansvara för omvärldsbevakning, internationell verksamhet, marknadsföring och information.

Allmän service

I området allmän service ingår verksamheterna bygg och planering, fastighetsdrift och underhåll, lokalvård, miljö och säkerhet, materielförsörjning, transporter, service och information samt en löne- och faktureringsbyrå.

All verksamhet inom allmän service ska konkurrensutsättas. Om en entreprenör kan ge samma eller bättre kvalitet till en lägre kostnad ska landstinget upphandla den tjänsten. Syftet med detta är att föra över så mycket resurser som möjligt till den direkta sjuk- och hälsovården. Kostnaderna inom detta område måste minskas för att kunna förstärka den direkta sjukvården.

- Verksamhet i egen regi inom området *allmän service* ska konkurrensutsättas.

Infrastruktur och kommunikationer

En förutsättning för att Västerbotten ska kunna vara ett väl sammanhållet och framgångsrikt län är att det finns ett väl fungerande och miljövänligt transport- och kommunikationssystem. Detta är viktigt för alla invånare, för kommunal och landstingskommunal service, för pendling, näringsliv och turism. Det grundläggande syftet med transportsystemen är att underlätta för ekonomisk utveckling.

Västerbottens län behöver också en infrastruktur för IT med hög hastighet, god säkerhet och kapacitet till alla hushåll och arbetsplatser. Detta är en förutsättning även för landstingets egen verksamhet. En utveckling av telemedicin ger också en ökad möjlighet att bedriva sjukvård i glesbygd.

Västerbottens läns landsting äger tillsammans med kommunerna Länstrafiken i Västerbotten AB. Det övergripande målet med Länstrafikens verksamhet är, enligt konsortialavtalet att fullgöra uppgifter som enligt lag åvilar kommuner och landsting, det vill

säga att svara för regional och lokal kollektivtrafik. Länstrafiken ska erbjuda resenärerna snabba, punktliga och bekväma resor. Kollektivresandets andel av det totala resandet i länet bör öka. Vidare bör det på sikt eftersträvas att trafikhuvudmännens tillskott till bolagen minskar.

Trafikens miljöpåverkan är ett viktigt skäl att främja kollektivtrafik. Samtidigt kan man inte bortse från att även kollektivtrafik påverkar miljön negativt. Det är därför viktigt att sträva efter minsta möjliga negativa miljöpåverkan. Detta kan bland annat ske genom att minimera användande av icke-förnybar energi.

Kollektivtrafik ska vara anpassad för resande som har funktionshinder. Viktigt för främst fritidsresandet är att det ska vara lätt att ta med sig barnvagn eller cykel inom kollektivtrafiken där så är möjligt.

Det är av stor vikt att Länstrafiken arbetar med att finna förutsättningar för en reell konkurrens vid de olika upphandlingarna av trafik som sker.

- Resandet med kollektivtrafiken ska öka.
- Användandet av icke-förnybar energi ska minimeras.
- Kollektivtrafiken ska vara anpassad för resande med funktionshinder.

Stärkt frivilligsektor

De som arbetar inom frivilligsektorn i Västerbotten är i behov av större stöd från landstinget.

Deras insatser är av stor vikt för de brukare som får stöd från kommun och landsting.

Landstinget ska därför avsätta mer medel för frivilligorganisationernas verksamhet.

- Öka stödet till frivilligsektorn.

Hållbar utveckling

Västerbottens läns landsting ska arbeta för en hållbar utveckling. Genom att betona vårt ansvar för kommande generationer återspeglar denna ambition ett grundläggande förhållningssätt till miljön och våra gemensamma resurser som krävs av Västerbottens läns landsting. En kretsloppsanpassad utveckling ska eftersträvas.

Detta innebär att landstinget måste ha ett miljöfokus som spänner över alla verksamheter. Varor och tjänster för landstinget ska vid behov miljökonsekvensbeskrivas. Med ett miljömedvetet upphandlingsförfarande kan utvecklingen mot ett ekologiskt hållbart samhälle påskyndas. Genom en förtroendefull samverkan med regionens näringsliv kan nya tjänster och produkter inom miljöområdet skapas. Ett sådant samarbete kan bidra till regionens tillväxt och öka sysselsättningen.

Detta kräver att ett medvetet miljötänkande från början finns inbyggt i landstingets organisation och i det dagliga agerandet och beslutsfattandet. I det interna miljöarbetet är det betydelsefullt att fortsätta utvecklingen av styrande miljödokument, fortsätta utbildningen av personal och förtroendevalda, utse miljöansvariga samt genomföra opartiska miljörevisioner.

- En kretsloppsanpassad utveckling ska eftersträvas.
- Varor och tjänster för landstinget ska vid behov miljökonsekvensbeskrivas.
- Samverkan med regionens näringsliv kan skapa nya tjänster och produkter inom miljöområdet.
- Personal och förtroendevalda ska utbildas i miljökunskap.
- Opartiska miljörevisioner ska genomföras.

Ekonomi och tillväxt

För att klara av att ge Västerbottningarna en bra och trygg hälso- och sjukvård måste landstingets ekonomi vara stark. God ekonomisk hushållning innebär att det ska finnas ekonomiska marginaler så att inte oförutsedda händelser leder till försämringar i sjukvården när de väl inträffar. Ett målmedvetet och långsiktigt tänkande måste till.

Tillväxt i hela länet och Sverige är viktigt för att trygga skatteunderlaget vilket är den viktigaste finansieringskällan för landstinget. Bra och trygg sjukvård i hela länet är en viktig faktor för utveckling av hela länet. Sjukvården är en viktig del i den sociala infrastrukturen och det är landstingets viktigaste uppgift för att bidra till tillväxt i Västerbotten.

Lägre skatt i Västerbotten

Landstinget ska med så litet skatteuttag som möjligt garantera alla Västerbottningar en god och trygg hälso- och sjukvård i hela länet. En låg skattesats är viktigt för att möjliggöra för Västerbottningarna att bo kvar i länet och även bli fler. Dessutom är en låg skattesats viktig för utvecklingen av nya jobb i Västerbotten. För att långsiktigt trygga jobben och tillväxten måste skattepengarna användas på ett ansvarsfullt vis så inte framtida möjligheter att bedriva välfärdspolitik äventyras.

De kommande tre åren finns det utrymme att successivt sänka landstingsskatten utan att det går ut över tillgänglighet eller kvalitet i sjukvården. För att trygga jobben och den ekonomiska tillväxten i Västerbotten måste det kommunala skattetrycket i Västerbotten sänkas.

Landstinget utgör en del av detta och länets kommuner den andra. Skattehöjningen som genomfördes 2006 innebär att västerbottningarna har 300 miljoner kronor mindre i sina

plånböcker varje år. I ett första steg återför vi 76 miljoner kronor 2007 och drygt 150 miljoner kronor totalt under planperioden.

Arbete och företagande är viktigt för att länet ska utvecklas. Landstinget bidrar till en sådan utveckling om skatteuttaget hålls så lågt som möjligt utan att ge avkall på tillgänglighet och kvalitet i vården.

- Landstingsskatten ska sänkas med 40 öre under planperioden, vilket innebär 150 miljoner tillbaka till Västerbottningarna varje år.
- Landstingsskatten får inte sänkas på bekostnad av försämringar i hälso- och sjukvården.

Ekonomi i balans

De senaste 11 åren har landstinget haft stora ekonomiska underskott under 10 av dessa. Det innebär att en skuld till nästa generation byggs upp samtidigt som möjligheterna att finansiera sjukvården i framtiden äventyras. Det är inte acceptabelt. Landstinget måste ha en budget i balans.

För att klara av det krävs förändringar i landstinget i både drift och styrning av verksamheter. Dessutom måste landstinget prioritera sjukvårdsverksamhet framför icke sjukvård. Ytterligare generella besparingar inom alla enheter är inte möjliga då trycket på våra verksamheter redan är alldeles för hårt. Alternativa driftsformer, finansiell samordning, nytt budgetsysteem och utökat samarbete med kommunerna är viktiga reformer för att klara en ekonomi i balans.

- Landstinget måste ha en budget i balans.

God ekonomisk hushållning

Under år 2007 resulterar vårt budgetförslag i en god ekonomisk hushållning på 1,01 procent, vilket motsvarar 56 miljoner kronor. År 2008 har vi en god ekonomisk hushållning på 1,92 procent, vilket då motsvarar 111 miljoner kronor och år 2009 har vi en god ekonomisk hushållning på 2 procent, vilket motsvarar 118 miljoner kronor.

Förändring av verksamhetsramar 2007 – 2009

	Allians för Västerbotten.	(S)
Närsjukvård	+49	+34,5
Specialiserad sjukvård	+28	+8
Diagnostik och medicinsk service	+2,5	+2,5
Allmän service	-30	0
Handikappverksamhet	+5	0
Regional utveckling	-30	+2
Övrig verksamhet	+21,5	+17

Allians för Västerbottens övriga förslag 2007 – 2009

- Skattesänkning under planperioden med 40 öre.
- Satsning högre löner till personalen 15 mkr.
- Satsning personalförsörjning 15 mkr.
- Patientavgifter 20 mkr.
- Effektiviseringsvinster med cirka 3 procent, genom bland annat alternativ drift, finansiell samordning och prestationsbaserade ersättningar.

Specificerade satsningar 2007 – 2009

	Allians för Västerbotten.	(S)
Närsjukvården	49	34,5
Carema.	15	
Psykiatri NUS.	4,5	
Psykiatri Lycksele.	7	
Akutplatser.	10	
Digitalisering av mammografi.	3	
1 allmänläkare/1500 invånare.	5,5	
Övrigt. Bland annat psykologer i primärvården.	3	
Frivilligorganisationer.	1	
Specialiserad sjukvård	28	8
Profilområden.	9,5	
Läkemedel, nya medicinska metoder.	3,5	
Köbearbetning fr.o.m. 2009.	15	
Diagnostik och medicinsk service	2,5	2,5
Allmän service	-30	0
Konkurrensutsättning/effektivisering.	-30	
Handikappverksamhet	5	0
Hjälpmedel, Move & Walk.		
Regional utveckling	-30	2
EU-projektmedel, kulturanslag, med mera.	-30	
Övrig verksamhet	21,5	17
ST-utbildningsrygsäck med mera.		

Resultatbudget 2007 -2009

	Budget 2006	Prognos 2006	Plan 2007	Plan 2008	Plan 2009
<i>Landstingsprisindex</i>			3,6%	3,5%	3,5%
Ingångvärde för verksamhetens ramar			-4 542	-4 693	-4 805
Nivåhöjande poster					
- indexuppräknning			-164	-164	-168
Budgetförstärkning enligt Landstingsplan					Plan perioden
- NUS-profilområde			-4,5		-4,5
- Nya läkemedel			-3,0		-3,0
- Nya medicinska metoder			-0,5		-0,5
- Medfinansiering ALF-projekt			-1,0		-1,0
- Avskrivningar			-1,0	-1,0	-1,0
- Utöka antalet ST-tjänster			-3,0		-3,0
- EU-direktiv om reglerad arbetstid			-10,0		-10,0
- Åtgärder med anledning av säkerhetsinventering			-2,0		-2,0
- Finansiera merkostnader utökning mammografi			-2,5		-2,5
- Påbörja samarbetet med protonterapi			-0,5		-0,5
- Samarbetscenter mot våld			-0,5		-0,5
- Satsning närsjukvård			-23,5	-17,5	-8,0
- varav satsning psykiatri Umeå 4,5 mkr 2007					
- varav satsning psykiatri Lycksele 7 mkr 2008					
- varav 1 allmänläkare / 1500 invånare 5,5 mkr 2008					
- varav digitalisering mammografi 3 mkr 2007					
- varav satsning frivilligorganisationer 1 mkr 2007					
- varav akutplatser 5 mkr 2008 och 5 mkr 2009					
- varav övrigt 3 mkr 2009					
- varav Carema 15 mkr 2007					
- Satsning personalförsörjning			0,0	-5,0	-10,0
- Bättre löneutveckling			0,0	-5,0	-10,0
- Handikapp -satsning			0,0	0,0	-5,0
- Ytterligare satsning NUS-profilområde			0,0	0,0	-5,0
- Utbildningsryggsäck			0,0	-4,5	0,0
- Minskning allmän service			5,0	10,0	15,0
- Minskning regional utveckling			5,0	10,0	15,0
- Alternativa driftformer - minskning			25,0	25,0	30,0
- Finsam - minskning			10,0	10,0	10,0
- Nytt budgetsystem - minskning			0,0	30,0	35,0
- Ökade patientintäkter			20,0		20,0
Summa nivåhöjande	-4 542		-4 693	-4 805	-4 907
					131

Engångspengar					
- tillgänglighetssatsning	-15		-15	-15	-15
- datorsatsning, BMS	-28				
Läkemedel öppenvård=statsbidraget	-591		-611	-629	-648
Summa verksamhetens nettoramar	-5 176		-5 319	-5 449	-5 570
Finansiering inkl nytt pensionsavtal	-124		-195	-180	-200
Verksamhetens nettokostnader	-5 300	0	-5 514	-5 629	-5 770
Skatteintäkter	3 963		4 164	4 358	4 570
- förändring			-79	-125	-174
Statsbidrag	1 487		1 500	1 528	1 519
Finansnetto	-8		-15	-22	-27
ÅRETS RESULTAT	142	0	56	111	118
Återställarkrav	-87				
Kvar/god ekonomisk hushållning	55	0	56	111	118
			1,01%	1,92%	2,00%
God ekonomisk hushållning 1%			56	58	59

Maria Lundqvist-Brömster

Oppositionsråd (fp)
maria.lundqvist.bromster@vll.se
070-397 47 20

Olle Edblom

Gruppledare (c)
olle.edblom@vll.se
070-564 44 65

Birgitta Nordvall

Gruppledare (kd)
birgitta.nordvall@vll.se
070-278 58 10

Edward Riedl

Gruppledare (m)
edward.riedl@vll.se
070-775 15 42

Information och beställning av fler exemplar, vänligen
kontakta politiska sekretariatet.

Björn Kjellsson

Politisk sekreterare (fp)
bjorn.kjellsson@vll.se, 090-785 73 42

Eric Bergner

Politisk sekreterare (c)
eric.bergner@vll.se, 090-785 73 30

Erik Sedig

Politisk sekreterare (kd)
erik.sedig@vll.se, 090-785 73 43

Zenita Malm

Landstingsrådsassistent
zenita.malm@vll.se, 090-785 73 45